

Vergaderjaar 2012–2013

26 150

Algemene Vergadering der Verenigde Naties

Nr. 132

**BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR
BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 augustus 2013

Hierbij doen wij u de hoofdlijnen toekomen van de inzet van het Koninkrijk voor de 68^e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Deze hoofdlijnen zijn geplaatst in het kader van een visie op het functioneren van het multilaterale stelsel.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

Richtlijnen AVVN

Deze brief bevat de hoofdlijnen van de inzet van het Koninkrijk voor de 68e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties die vanaf september zal bijeenkomen in New York. De inzet van het Koninkrijk sluit aan bij de prioriteiten van de Europese Unie.

Deze hoofdlijnen zijn dit jaar nadrukkelijk geplaatst in het kader van een visie op het functioneren van het multilaterale stelsel als geheel. De zich snel wijzigende mondiale context waarin de Verenigde Naties en de overige multilaterale instellingen opereren, het voortgaande hervormingsproces binnen het stelsel, de Nederlandse kandidatuur voor de Veiligheidsraad en de noodzaak scherpe financiële keuzes te maken vragen om een Nederlandse¹ plaatsbepaling die verder reikt dan de agenda van de eerstvolgende vergadering.

Allereerst zullen in twee algemene paragrafen de vernieuwing van het multilaterale stelsel als geheel en de Nederlandse positie daarin worden geschetst. Daarna wordt de Nederlandse opstelling samengevat voor de thema's ontwikkeling, vrede en veiligheid, internationale rechtsorde en mensenrechten.

1. De Verenigde Naties en vernieuwing van het multilaterale stelsel

Het stelsel van internationale organisaties ziet zich geplaatst voor een groot aantal uitdagingen die vragen om hervorming en vernieuwing van de architectuur. Ook binnen die vernieuwde internationale samenwerking behouden de Verenigde Naties een cruciale rol. Nederland ziet de Verenigde Naties als een belangrijke partner voor vrede en veiligheid, ontwikkeling en de internationale rechtsorde. In dat kader steunt Nederland een effectievere Verenigde Naties, met:

- *een hervormde Veiligheidsraad die legitiemer en effectief is;*
- *een effectieve ontwikkelingsarm die als eenheid opereert op basis van de Millennium Development Goals en de agenda voor na 2015;*
- *voldoende middelen voor inzet op conflictpreventie, politieke missies en vredesoperaties;*
- *effectief gebruik van vreedzame geschillenbeslechting en het Internationale Strafhof;*
- *een gelijkwaardiger lastenverdeling tussen de leden van de Verenigde Naties.*

Het stelsel zoals dat op hoofdlijnen direct na de Tweede Wereldoorlog vorm heeft gekregen opereert in een omgeving die hoge eisen stelt aan het aanpassingsvermogen van de instellingen. Nieuwe spelers doen hun invloed gelden. De opkomst van de landen uit het Zuiden en de economische crisis in het Noorden scheppen nieuwe verhoudingen. Tegelijk vragen de groeiende betekenis van niet-statelijke actoren op het mondiale speelveld en de opkomst van de netwerkdiplomatie om partnerschappen en innovatieve oplossingen. De uitdagingen waarvoor het stelsel zich geplaatst ziet zijn er zeker niet minder om geworden. Zo heeft de recente crisis nog eens de urgentie van versterkte economische samenwerking aangetoond. Steeds meer vraagstukken vereisen een mondiale grensoverschrijdende aanpak waarin overheden en de particuliere sector samenwerken. Internationale publieke goederen zoals veiligheid, het klimaat en internationale financiële stabiliteit laten geen uitstel van effectief gezamenlijk handelen toe. Tegelijk is er onverminderd de noodzaak om de

¹ Waar in deze brief wordt gesproken over de Nederlandse positie wordt bedoeld op de opstelling van het Koninkrijk.

verdediging van kernwaarden en de versterking van de internationale rechtsorde te bewaken.

Het bestaande stelsel is het product van voortdurende hervormingen en vernieuwingen. Toevoeging van nieuwe elementen is zelden gepaard gegaan met opheffing van verouderde instellingen. Daardoor is een complexe en vaak gefragmenteerde structuur tot stand gekomen. In die architectuur houden de Verenigde Naties een onmisbare functie. Het mandaat van de Verenigde Naties met zijn unieke combinatie van vrede, rechtsorde en sociaal economische ontwikkeling biedt de basis voor de meer dan ooit noodzakelijke samenhang en coherentie van internationaal optreden. Het universele lidmaatschap geeft legitimiteit aan de internationale normering. Wil de Verenigde Naties die cruciale rol vervullen dan is verhoging van de effectiviteit echter beslist noodzakelijk. Aanpassing van de werkwijze, het zich toeleggen op de juiste onderwerpen en samenwerking met niet-statelijke partijen maken daar deel van uit.

Hervorming binnen de Verenigde Naties is de afgelopen jaren een moeizaam en traag proces gebleken. De voortgang die is geboekt is niet toereikend. Zo is de noodzakelijke hervorming van de Veiligheidsraad nog steeds niet tot stand gekomen. De beperkte effectiviteit van de Veiligheidsraad is dit jaar opnieuw pijnlijk aan het licht gekomen. De omvorming van het United Nations Environment Programme tot centrale milieuorganisatie is niet afgerond. Er is meer coherentie nodig in het spectrum van conflict-postconflict beleid: vredeshandhaving, vredesopbouw, humanitaire hulp en ontwikkelingsamenwerking. Aanpassing van contributieschalen (een voorbeeld is de scheve verdeling van de contributielasten tussen Westerse landen, waaronder Nederland, en opkomende economieën die nog steeds profiteren van de korting voor lage inkomenslanden, zoals China) en transparante en voorspelbare begrotingen, waarbij de inzet zo veel mogelijk nulgroei is, zijn nog onderwerp van taaie onderhandelingen.

De afgelopen jaren hebben de ontwikkelingsorganisaties van de Verenigde Naties in een groeiend aantal landen nauwer en coherenter samengewerkt volgens het principe van *Delivering as One*. Dit was over het algemeen succesvol en verdient verdere opvolging, zoals ook aangegeven in een resolutie van eind 2012 die richting geeft aan de nieuwe strategische plannen van de ontwikkelingsorganisaties. De bereikte resultaten en samenwerking zijn tot nu toe echter blijven steken op landenniveau en hebben de positie van de Verenigde Naties wereldwijd nog onvoldoende versterkt. De hervormingsinspanningen van de Secretaris-Generaal voor mobiliteit en thematische clusters worden door Nederland gesteund. Voor een strategische herpositionering van het ontwikkelingssysteem van de Verenigde Naties als geheel, met een scherpere focus op normering, zijn meer structurele veranderingen nodig binnen en tussen de organisaties. Een herziening van de kernfuncties van organisaties op basis van een veranderde wereld zal uiteindelijk moeten leiden tot een nieuwe constellatie met een ander financieringsmodel. Om dit te bereiken is leiderschap nodig, binnen en buiten de Verenigde Naties. Mondiale uitdagingen vragen om internationaal beleid en normering maar ook om zeer aanzienlijke financiering. Steeds meer zullen die middelen niet meer alleen van overheden komen. Dat vraagt om een omschakeling van de op overheidsfinanciering gerichte organisaties. Zij zullen open moeten staan voor innovatieve financiering en aanpassing van hun financiële structuur. Veel instellingen zien zich nu al geplaatst voor de uitdaging van een daling van ongeoormerkte bijdragen in verhouding tot geoormerkte bijdragen. Die gewijzigde structuur is onvermijdelijk maar er zal voor moeten worden gewaakt dat een kern van gezonde en krachtige interstatelijke instellingen in stand blijft.

2. Nederlandse positie in het multilaterale stelsel

Nederland heeft belang bij een krachtig en dynamisch multilateraal stelsel. Om hieraan effectief bij te dragen zal worden gestreefd naar:

- Nederlandse vertegenwoordiging in de bestuursorganen van de kerninstellingen;*
- succesvolle campagnes voor een zetel in de Veiligheidsraad en de Mensenrechtenraad;*
- gezamenlijke inzet van de Europese Unie waar mogelijk;*
- focus in de Nederlandse financiële bijdragen op basis van effectiviteit en relevantie.*

Nederlandse belangen zijn van oudsher nauw verweven met internationale relaties. Economische belangen van een naar buiten gerichte economie, maar ook veiligheid en de waarden waar wij als land voor staan en die niet bij de grenzen ophouden. Dit heeft bijgedragen aan een lange traditie van Nederland als voorvechter van een sterke internationale rechtsorde als basis voor een rechtvaardige, vreedzame en welvarende wereld.

Nederland is een actief lid van een groot aantal multilaterale instellingen. De nieuwe verhoudingen in de wereld en het daaruit resulterende kleinere aandeel van Nederland in de verschillende instellingen vragen om focus en een andere manier van opereren. Meer dan in het verleden zullen kennis, kwaliteit van de inbreng en de kracht van waarden die positie bepalen. Nog steeds wordt Nederland gewaardeerd als een belangrijke speler. Die positie zal op de verschillende terreinen worden verdedigd. Uitdrukkelijk staat Nederland open voor vernieuwing van het stelsel. Publiek-private samenwerking zal waar mogelijk worden gestimuleerd. De kracht van bedrijven en kennisinstellingen vormt een factor van groeiende betekenis. Het model waarin netwerken een centrale rol spelen biedt vooral kansen aan een middelgroot land met een hoog kennisniveau. Focus brengt met zich mee dat in toenemende mate zal worden gestreefd naar een gezamenlijke Europese inbreng. Op dit moment is de multilaterale inbreng van de Europese Unie nog lang niet altijd voldoende krachtig.

Nederland zal ook financieel zijn bijdrage blijven leveren. Dit geeft ons de invloed om het verschil te maken. Dat betekent niet dat wij in alle instellingen tot de grootste donoren moeten behoren. Nederland zal zowel geoormerkte als ongeoormerkte financiering aanbieden gericht op krachtige organisaties. Instellingen zullen kritisch worden gevolgd. Bijdragen zullen meer dan ooit zijn gebaseerd op aantoonbare effectiviteit en relevantie voor het Nederlandse beleid. Scorecards spelen daarbij een grote rol. Deze bieden een screening op essentiële zaken zoals het vermijden van excessieve beloningen, tegengaan van corruptie en resultaatgerichtheid van de instellingen. Samenwerking wordt gezocht met organisaties op terreinen waarop Nederlandse bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties tot de top behoren. Er zal voldoende ruimte moeten zijn voor deelname aan nieuwe hybride vormen van multilaterale samenwerking.

Invloed vereist in een aantal gevallen behoud van eigen Nederlandse zetels en al of niet tijdelijke aanwezigheid in belangrijke bestuursorganen. Daartoe zal steeds vaker worden geopereerd in het kader van coalities en kiesgroepen. Hervorming is ook de inzet voor de kandidatuur van Nederland voor de Uitvoerende Raad van UNESCO.

De ambitie om onze stem te laten horen in de Verenigde Naties uit zich heel in het bijzonder in de Nederlandse kandidaturen voor de Veiligheidsraad en de Mensenrechtenraad. Hiertoe zal in de komende periode met kracht campagne worden gevoerd.

In de campagne voor de Veiligheidsraadkandidatuur zal Nederland zich profileren als «Kingdom of the Netherlands, your partner for peace, justice and development». Als één van de oprichters van de Verenigde Naties, gastland van vele VN-instellingen en traditioneel grote donor staat Nederland internationaal bekend als betrouwbare partner met een sterk internationaal profiel. Bij dat profiel hoort een stem op het wereldtoneel waarmee Nederland invloed uit kan oefenen op het hoogste niveau en zo de Nederlandse belangen kan behartigen en onze waarden kan bevorderen. Nederland zal daarbij inzetten op een sterke rol als bruggenbouwer binnen de Verenigde Naties.

Nederland zal zich richten op de thema's vrede en veiligheid, recht en mensenrechten, en ontwikkeling en welvaart. Met expertise op terreinen als internationale rechtsorde, mensenrechten, water en voedsel zal Nederland een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het werk van de Veiligheidsraad. Daarmee zal Nederland direct bijdragen aan een veiliger en welvarender wereld waar Nederland en het Nederlands bedrijfsleven van zullen profiteren.

Ook het laten horen van de Nederlandse stem in de Mensenrechtenraad is voor Nederland belangrijk. Nederland heeft een goede naam op het terrein van mensenrechten en speelt een belangrijke voortrekkersrol op terreinen als vrouwenrechten, rechten voor homoseksuele mannen, lesbische vrouwen, biseksuelen en transgenders (LHBT) en bescherming van mensenrechtenverdedigers. Als Nederland lid wordt van de Mensenrechtenraad zal het lidmaatschap ook gebruikt worden om het functioneren van de Mensenrechtenraad te verbeteren.

3. Vrede en veiligheid

Hoofdpunten van de Nederlandse inzet in VN-kader op vrede en veiligheid zijn:

- *Effectieve en geïntegreerde vredesmissies met prominente aandacht voor bescherming van burgers;*
- *Uitbanning massavernietigingswapens en implementatie VN-wapenhandelsverdrag;*
- *Totstandkoming VN-verdrag internationaal terrorisme;*
- *Voortgang Midden Oosten vredesproces.*

Nederland wil bijdragen aan een veilige en stabiele wereld en streeft naar het volledig uitbannen van alle massavernietigingswapens door middel van concrete en praktische stappen. Nederland zet in verschillende fora, waaronder de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de Geneefse Ontwapeningsconferentie en het International Atomic Energy Agency, in op versterking van de internationale rechtsorde op het gebied van non-proliferatie en ontwapening en de naleving ervan. Nederland spant zich bijvoorbeeld actief in voor de inwerkingtreding van het Alomvattend Kernstopverdrag en voor de totstandkoming van een splijtstofstopverdrag. In het kader van onderhandeling over nucleaire ontwapening is Nederland een voorstander van meer transparantie en het terugdringen van de rol van nucleaire wapens. Ten slotte zet Nederland zich in om vooruitgang te boeken in de strijd tegen het nucleair terrorisme. In dat kader is het in 2014 gastheer van de Nuclear Security Summit.

Op het gebied van biologische en chemische wapens spant Nederland zich in voor universalisering, implementatie en handhaving van het Biologische Wapens Verdrag en het Chemische Wapens Verdrag. Als gastland van de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens voelt Nederland tevens een speciale verantwoordelijkheid voor het bereiken van deze doelstellingen.

Nederland voert een actieve strijd tegen de ongereguleerde verspreiding van en illegale handel in kleine- en lichte wapens. Een belangrijk instrument hierbij is het VN-Wapenhandelsverdrag. Het is van belang dat zoveel mogelijk landen het verdrag ratificeren en implementeren. Daartoe levert Nederland onder andere een substantiële financiële bijdrage aan het fonds dat bijdraagt aan de implementatie van het VN-Wapenhandelsverdrag en het Actieprogramma voor Kleine en Lichte Wapens. Naast inzet via multilaterale kanalen wordt nauw samengewerkt met Ngo's en onderzoeksorganisaties. Nederland hecht belang aan transparantie in de internationale wapenhandel en roept landen op hierover te rapporteren in de VN-context. Nederland maakt zich sterk voor de implementatie en de universalisering van het Anti Personeels Mijnen Verdrag en het Clustermunitie Verdrag.

Gestreefd zal worden naar een alomvattend VN-verdrag over internationaal terrorisme. Internationale samenwerking ter bestrijding van georganiseerde grensoverschrijdende criminaliteit zal met kracht worden gesteund. Naast ratificatie van verdragen is daartoe een betere naleving van verdragen noodzakelijk. Internationaal wordt ingezet op een krachtige aanpak van de drugshandel.

Nederland zal het belang benadrukken van effectieve en geïntegreerde vredesmissies van de Verenigde Naties met een stevig en samenhangend mandaat. Steeds meer zal de bescherming van burgers onderdeel van het mandaat moeten zijn evenals aandacht voor de rol en gelijke rechten van vrouwen. Het is noodzakelijk om afhankelijk van de lokale situatie een continuüm van de inzet van middelen op politiek en militair gebied te garanderen. Dit loopt van preventie tot daadwerkelijke vredesmissies en wederopbouw. Nederland zal het belang van coherentie tussen vredesopbouw en vredeshandhaving in alle fora blijven uitdragen. Effectief optreden vereist verhoging van de capaciteit en kwaliteit van vredestroepen en samenwerking met regionale en internationale organisaties zoals de EU, de NAVO en de Afrikaanse Unie. Verdere verbeteringen in en aansturing door het Department for Peacekeeping Operations op het hoofdkwartier van de Verenigde Naties in New York is uiteraard eveneens van belang om de kwaliteit en effectiviteit van de VN-vredesmissies te verhogen.

De discussie tijdens de komende Algemene Vergadering over vredesvraagstukken zal zich naar verwachting concentreren op een aantal actuele vraagstukken zoals hervatting van onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen, de situatie in Syrië en Afghanistan, de crisis in de Sahel, in het bijzonder in Mali, en de crisis in de Grote Meren regio.

Nederland wil bijdragen aan een zo gunstig mogelijk klimaat voor de hervatting van onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen, om vervolgens ook inhoudelijk te kunnen bijdragen aan de totstandkoming en bestendiging van een vredesakkoord. Prioriteit ligt bij hervatting van directe onderhandelingen. Ondertussen blijft Nederland inzetten op het levensvatbaar houden van de twee-statenoplossing. Nederland zal daarbij de goede relaties met Israël en de Palestijnse Autoriteit benutten, zal hun zorgen en belangen zorgvuldig in acht nemen en zal beide partijen aanspreken op hun verantwoordelijkheden. Om de effectiviteit van het

Nederlandse en Europese beleid te maximaliseren streeft het kabinet naar een eensgezind en evenwichtig optreden van de Europese Unie.

Nederland blijft erop aandringen dat de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties zijn verantwoordelijkheden neemt ten aanzien van de situatie in Syrië. Diplomatieke inspanningen zoals ondernomen door de VS, Rusland en de Verenigde Naties om betrokken partijen bij elkaar te brengen zijn essentieel om een politieke oplossing te brengen voor deze crisis en zo snel mogelijk een halt te roepen aan het voortdurende geweld. De schendingen van mensenrechten en de humanitaire crisis in Syrië maar ook in de buurlanden als gevolg van het toenemend aantal vluchtelingen zijn reden tot zorg. Nederland zal zich blijvend inzetten voor de samenhang en coördinatie van de activiteiten tussen de verschillende internationale actoren. Nederland zal voor doorverwijzing van de Veiligheidsraad van Syrië naar het Internationale Strafhof blijven pleiten.

De crisis in de Sahel en in het bijzonder in Mali baart Nederland grote zorgen. De problematiek vereist een regionale aanpak waarin zowel de Verenigde Naties, Afrikaanse Unie, ECOWAS en de EU een belangrijke rol te vervullen hebben. Nederland steunt in dat licht de VN-missie onder leiding van Bert Koenders om op geïntegreerde wijze de inspanningen op politiek, militair, humanitair, mensenrechten en ontwikkelingssamenwerkingsgebied te coördineren en samen te brengen. Nederland blijft de noodzaak onderstrepen dat een oplossing voor de crisis in Mali alleen gevonden kan worden door voortgang in het politieke proces, waarbij ook het Noorden van het land wordt betrokken. Een andere voorbeeld waar een regionale aanpak is vereist is de crisis in de Grote Meren. Zowel de Verenigde Naties als de International Conference on the Great Lakes Region vervullen hier een belangrijke rol. Nederland steunt het Peace, Security and Cooperation Framework for the DRC and the Region, ondertekend in Addis in februari 2013, en de inzet van de VN-gezant voor de Grote Meren, Mary Robinson.

4. Ontwikkeling

Op het terrein van duurzame ontwikkeling zal de Nederlandse inzet zich concentreren op:

- intensivering van de inspanningen om de Millenniumdoelen te realiseren;*
- totstandkoming van een agenda voor het post-2015 tijdperk waarin een goed evenwicht wordt gevonden tussen de drie elementen van duurzame ontwikkeling, inclusief aandacht voor veiligheid en rechtsorde als randvoorwaarden;*
- aandacht in deze agenda voor de specifieke behoeften en kwetsbaarheden van kleine eilandstaten;*
- bijdragen aan de multilaterale organisaties op basis van effectiviteit en relevantie voor de doelen van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid via geactualiseerde scorekaarten.*

Centraal op de internationale ontwikkelingsagenda staan het realiseren van de Millennium Development Goals (MDGs) in 2015 en het formuleren van een nieuwe agenda voor het post-2015 tijdperk. In 2015 lopen de Millenniumdoelen ten einde. Tot en met 2015 zal Nederland zich blijven richten op het behalen van de bestaande Millenniumdoelen. Bij de discussies over de post-2015 duurzame ontwikkelingsagenda moet er aandacht zijn voor de successen en geleerde lessen van de Millenniumdoelen en de nieuwe wereldwijde uitdagingen op het vlak van armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling. De nieuwe agenda moet via een inclusief en breed gedragen proces tot stand komen met een rol voor landen in verschillende fasen van ontwikkeling, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, het bedrijfsleven en jongeren.

Nederland zal in het kader van de discussie over een post-2015 agenda aandacht vragen voor de VN-inspanningen voor kleine eilandstaten in ontwikkeling op basis van de plannen van aanpak voortkomende uit de conferenties van Barbados en Mauritius die mede door Nederland zijn ondertekend. Het is noodzakelijk aan hun specifieke behoeften en kwetsbaarheden voldoende prioriteit te geven in de nieuwe agenda.

Nederland streeft naar een raamwerk na 2015 waarmee armoede binnen één generatie onomkeerbaar wordt uitgebannen. Het zal zich inzetten voor één post-2015 agenda voor duurzame ontwikkeling die een goed evenwicht vindt tussen de sociale, economische en milieugerelateerde aspecten daarvan én aandacht schenkt aan veiligheid en rechtsorde als randvoorwaarden. Deze opstelling is uitgebreider beschreven in de brief over de post-2015 MDGs van 4 juli 2013.

De nieuwe agenda voor hulp, handel en investeringen zoals geformuleerd in de nota « Wat de wereld verdient » is ook leidend voor de Nederlandse inspanningen voor het thema ontwikkeling in de multilaterale organisaties. Internationale economische samenwerking staat aan de basis van duurzame groei en werkgelegenheidscreatie. Een aantal internationale organisaties is onmisbaar voor de aanpak van internationale publieke goederen die bepalend zijn voor de ontwikkelingskansen van de armste landen. Door normering, kennis en het katalyseren van financiering dragen zij bij aan deze pijler van de ontwikkelingsagenda. Voorbeelden van dergelijke onderwerpen die normering behoeven zijn handel, belastingen en gezondheid.

Organisaties zoals UNDP, UNICEF en Wereldbank hebben daarnaast een cruciale coördinerende rol in de ontwikkelingsarchitectuur. Voor de meeste andere organisaties geldt dat de Nederlandse bijdrage samenhangt met de effectiviteit waarmee via die organisaties kan worden bijgedragen aan de uitvoering van de vier speerpunten van het ontwikkelingsbeleid en de humanitaire hulp. Al deze aspecten van effectiviteit en relevantie zijn getoetst in de scorekaarten die regelmatig worden opgesteld voor de belangrijkste instellingen waaraan een bijdrage wordt gegeven. De actualisering van deze scorekaarten is met een toelichting op 4 juli 2013 aan de Tweede Kamer toegegaan.

5. Internationale rechtsorde

Hoofdpunten voor Nederland zijn:

- *versterking van de positie van Den Haag als juridische hoofdstad;*
- *steun voor het werk van de Verenigde Naties op het gebied van Rule of Law;*
- *verbreding van het draagvlak voor Responsibility to Protect;*
- *steun verwerven voor het Internationaal Strafhof;*
- *steun opbouwen voor vreedzame geschillenbeslechting via het Internationaal Gerechtshof en het Permanente Hof van Arbitrage.*

Bevordering van de ontwikkeling van de internationale rechtsorde is enerzijds gericht op het perfectioneren van de internationale rechtsorde, zoals vastgelegd in verdragen, gewoonterecht en bindende besluiten van internationale organisaties, en anderzijds op de handhaving en het optimaliseren van het functioneren van het systeem. Dit wordt door Nederland op verschillende manieren in de Verenigde Naties nagestreefd:

- Sinds 2010 is het regeringsbeleid om Den Haag te steunen bij de versterking van haar positie als juridische hoofdstad. De doelstelling is dat Den Haag een «center of excellence» wordt, waar expertise en kennis van de rechtsorde, mensenrechten, vreedzame geschillenbeslechting, waaronder arbitrage, internationaal strafrecht, het bevorderen van democratie en veiligheid samenkomen. Naast de belangrijkste

- internationale hoven en tribunalen bevinden zich ook vele Ngo's en kennisinstellingen in Den Haag.
- Focus op internationale rechtsontwikkeling door constructief bij te dragen aan de relevante discussies in de zesde commissie van de Algemene Vergadering van de VN, in het bijzonder die over het concept «universele jurisdictie» en de bespreking van het rapport van de International Law Commission.
 - Vergroten van de politieke steun voor de activiteiten van internationaal-rechterlijke instellingen, door mede-indiening van een jaarlijkse resolutie over de rapportage van het Internationaal Strafhof aan de Algemene Vergadering van de VN en blijvende steun aan de VN-campagne om het aantal landen dat de verplichte rechtsmacht van het Internationaal Gerechtshof accepteert, te vergroten.
 - Bijzondere en blijvende aandacht vragen voor de mogelijkheden die het VN-Handvest biedt voor vreedzame geschillenbeslechting (het Hoofdstuk 6 van het VN-Handvest), onder andere door bijeenkomsten over het thema te organiseren in New York en Den Haag in samenwerking met het Internationaal Gerechtshof en Permanent Hof van Arbitrage.
 - Bijdragen aan de complementariteit van nationale en internationale rechtsordes door uitbreiden van het draagvlak binnen de VN-gemeenschap voor een mogelijk Multilateraal Verdrag Rechtshulp en Uitlevering Internationale Misdrijven.
 - Steun aan het door de Verenigde Naties ingezette proces om eenduidig beleid op te stellen voor alle VN-instellingen voor de ontwikkeling van een nationale en internationale rechtsorde.
 - Bijzondere aandacht en steun voor het werk van de Verenigde Naties op het gebied van Rule of Law in post-conflictsituaties, waaronder de 3-D benadering waarin Nederland voorop loopt; aandacht voor lokale vormen van vreedzame geschillenbeslechting; blijven benadrukken van de cruciale rol van rechtsstaatsontwikkeling binnen de VN-ontwikkelingsagenda.
 - Constructieve dialoog bevorderen over terrorismebestrijding, waarbij het uitgangspunt is dat respect voor mensenrechten en de rechtsstaat onwrikbare basisvoorwaarden zijn in de discussie over een alomvattend VN- Antiterrorismeverdrag.
 - Nederland blijft zich inspannen voor verbreding van het draagvlak van Responsibility to Protect en verbetering van preventie van de ernstigste misdrijven. Nederland zal net als voorgaande jaren medeorganisator zijn van een ministeriele bijeenkomst tijdens de openingsweek van de Algemene Vergadering van de VN. Daarnaast pleit Nederland voor een leidende rol van regionale organisaties, waaronder de Europese Unie, bij de preventie van massale wrede daden.

6. Mensenrechten

De Nederlandse inzet concentreert zich op:

- *aandacht in de VN-fora voor de mensenrechtensituatie in landen waar ernstige schendingen worden gepleegd;*
- *de prioriteiten uit de mensenrechtannota: mensenrechtenverdedigers, LHBT, vrouwen, internet, maatschappelijk verantwoord ondernemen, godsdienstvrijheid;*
- *versterking van het kantoor van de Hoge Commissaris voor Mensenrechten, inclusief sterke speciale procedures;*
- *versterking van de verdragsorganen.*

Nederland zal zich de komende jaren inzetten voor uitvoering van de mensenrechtenbrief «Respect en recht voor ieder mens». De VN-mensenrechtenfora, met name de derde commissie van de Algemene Vergadering van de VN en de Mensenrechtenraad, vormen belangrijke

podia om die inzet vorm te geven. Nederland gaat daarbij ambitieus en innovatief te werk, ook met het oog op de kandidatuur voor lidmaatschap van de Mensenrechtenraad voor de periode 2015–2017.

Conform de prioriteiten uit de brief besteedt Nederland de komende jaren specifieke aandacht aan de thema's mensenrechtenverdedigers, gelijke rechten voor LHBT en gelijke rechten voor vrouwen, en worden overige onderwerpen waarop Nederland profiel en expertise heeft opgebouwd (o.a. internetvrijheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen, godsdienstvrijheid) niet vergeten. Nederland gaat actief op zoek naar innovatieve en waar mogelijk trilaterale partnerschappen om mensenrechten verder te bevorderen. Voor de 68e AVVN wordt deze inzet concreet uitgewerkt in te verwachten resoluties, zoals de tweejaarlijkse resoluties over politieke participatie van vrouwen, geweld tegen migrantenwerkers en een resolutie over de «girlchild». Nederland zal tevens in het bijzonder aandacht vragen voor kindhuwelijken en politieke participatie van vrouwen in o.a. Syrië. Nederland zet ook in op het verder uitwerken van het EU-acquis in de Europese resolutie over de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging.

In het interstatelijke proces van de versterking van de verdragsorganen blijft Nederland zich inzetten voor de onafhankelijkheid, de effectiviteit en efficiëntie van de verdragsorganen. Tevens is het werk van de Speciale Procedures van groot belang voor de effectiviteit van het VN-mensenrechteninstrumentarium. Nederland heeft een deel van zijn bijdrage aan het kantoor van de Hoge Commissaris dan ook geormerkt voor deze procedures. Nederland heeft een «standing invitation» voor alle Speciale Procedures en zal zich inzetten voor een blijvend sterk mandaat. Met het oog op het vergroten van de bescherming van mensenrechten is een goed functionerende internationale VN-mensenrechteninfrastructuur essentieel.

Nederland steunt mensenrechtenverdedigers, als belangrijke motor achter verandering en vooruitgang in hun land. Capaciteitsopbouw, innovatie en veiligheid staan centraal. Nederland draagt hieraan bij via diplomatieke contacten en via financiering van projecten van Ngo's. In steeds meer landen is een tendens zichtbaar die ngo's beperkt in hun handelingsruimte. Concrete voorbeelden zijn wetgeving die het ontvangen van (buitenlandse) fondsen van Ngo's overmatig reguleert en intimidatie van mensenrechtenverdedigers die met de VN samenwerken, bijvoorbeeld na bezoeken van Speciaal Rapporteurs. Nederland zet zich ervoor in dat Ngo's hun werkzaamheden kunnen doen, waarbij met name de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vereniging gerespecteerd worden en spreekt landen aan op het naleven van hun internationale verplichtingen op dit vlak.